

Ліцей ще у перспективі, але його створення викликає актуальні запитання

Віктор Радчук

Найцікавіше у цій ситуації те, що розмова, яка мала відбутися під час недавньої сесії Романівської селищної ради, не відбулася.

Депутати запропонували зняти із обговорення питання щодо трансформації мережі закладів загальної середньої освіти Романівської селищної ради на 2024–2027 роки. При цьому певних чіткість та зрозумілих аргументів на загал не прозвучало. Просто і дуже швидко депутати у дивовижно солідарний спосіб відклали питання під № 10 на довідчення. Мовляв, поки питання про трансформацію мережі закладів освіти не буде вивчене, осмислене і зрозуміле усім жителям Романівської громади, ухвалювати рішення про трансформацію мережі не варто.

Далі на адресу виконавчої влади у Романові надійшли депутатські запити. Найбільші хвилювання та тривогу певних депутатів Романівської селищної ради викликало питання про створення у громаді ліцею

для запровадження якісної профільної освіти. Такий ліцей мав постати у Романівській громаді, починаючи із 2027 навчального року. У майбутньому ліцеї передбачено функціонування не менше двох класів за трьома профілями навчання. Ліцей із профільним навчанням має функціонувати як окрема юридична особа, відокремлена від початкової школи та гімназії. Учні та педагоги майбутнього ліцею із профільним навчанням повинні бути забезпечені підвезенням до закладу освіти, а якщо час доїзду учнів до ліцею буде більшим, ніж передбачені законодавством норми, у ліцеї має бути створений пансіон (інтернат).

Безумовною вимогою для створення ліцею із профільним навчанням є забезпечення учасникам

освітнього процесу вільного і безоплатного бездротового доступу до інтернету. Також безумовною і категоричною вимогою для створення ліцею із профільним навчанням є наявність у ньому укриття у разі оголошення сигналів повітряної тривоги. Ось такий невеликий, але чітко окреслений перелік вимог має служити орієнтиром для створення майбутнього ліцею із профільним навчанням. І вишло так, що найкращі умови та передумови включно із наявністю укриття у разі оголошення тривоги, інших проявів надзвичайних ситуацій, є у нинішньому Романівському ліцеї №2. Якщо врахувати, що максимальна кількість учнів із усіх усюд Романівської громади, які будуть охоплені профільним навчанням, сягає

340-350 учнів, то зрозуміло, що Романівський ліцей № 2 чи не найкраще підходить на роль ліцею із запровадженою профільною освітою. І логістично майбутній ліцей у селі Романівці дуже зручний та має оптимальне географічне розташування для частини дітей Чуднівської міської і Миропільської селищної ради.

Безумовно, для того, аби навчати 350 ліцеїстів у профільних класах, потрібні винятково підготовлені вчителі, яких у Романівському ліцеї № 2 у 2027/2028 навчальному році може не виявитися. У такому разі до ліцею мають доїздити науково-педагогічні кадри, яких добиратимуть на основі певних характеристик. За такої ситуації із утворенням ліцею з профільним навчанням у Романівці трохи інший, аніж зараз, вигляд матиме мережа початкових шкіл та гімназій. Звісно ж, чимало пунктів та питань у процесі конкретного створення ліцею із профільним навчанням будуть вирішуватись вже ближче до 2027-го року. Однак вже сьогодні контури створення та життєдіяльності ліцею із профільним навчанням мають бути обговорені і зрозумілі хоча б у середовищі педагогічної громадськості.

Ось, власне, і все, що варто було б запропонувати спільноті Романівської громади напередодні проведення ще однієї сесії Романівської селищної ради, де знову постане питання про трансформацію мережі закладів середньої освіти Романівської селищної

Мама. Нова реальність

с. 4-5

Анатолій Сушицький: «Легка атлетика і досі залишається гордістю Романова»

с. 3

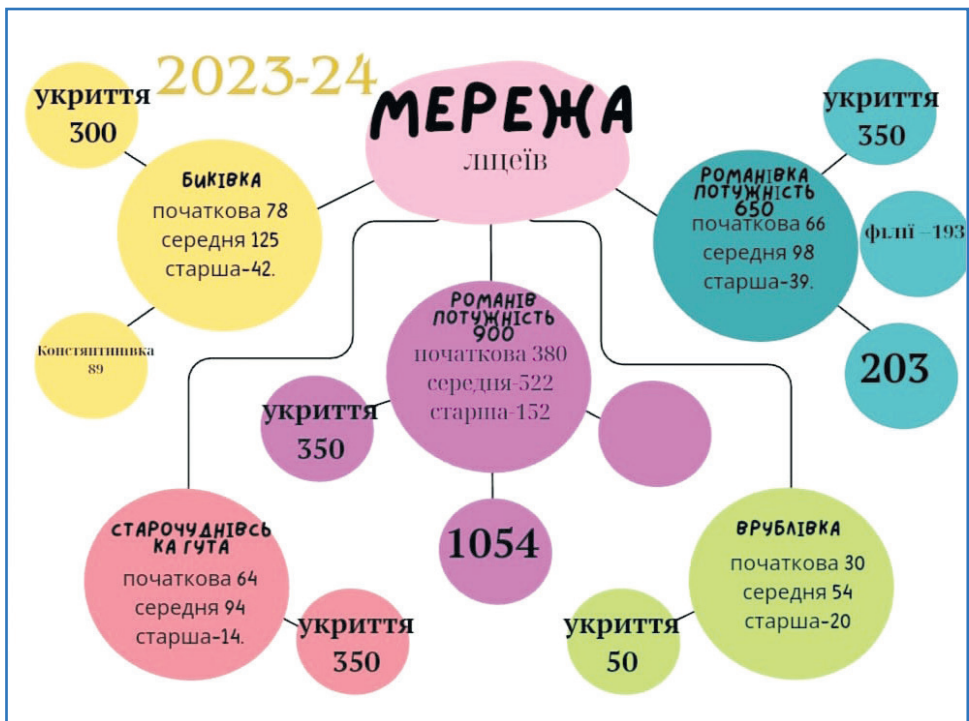

Вікно для покращення ментального здоров'я вже відкрите!

с. 2

ради у 2024-2027 роках. Безумовно, під час обговорення цього питання варто було б вислухати усі зауваження, аргументи і точки зору стосовно варіантів чи проектів створення майбутнього ліцею із профільним навчанням. Зрештою, окрім приміщення, наявності укриття, наявності сучасної матеріально-технічної бази і певних інших чинників, які важливі у роботі новоствореного ліцею, варто подумати про головне –

про педагогічні кадри, які зможуть працювати в умовах профільного навчання. Звісно ж, мова піде і про керівника ліцею. Про його вік (вочевидь, не пенсійний), про досвід керівної роботи і найголовніше – про фахово-академічний досвід, бо ліцей із профільним навчанням матиме першочергове завдання озброювати своїх ліцеїстів сучасними і добротними знаннями. Так що думати є над чим. І є над чим працювати!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

ПІДТРИМАЙ СВОБОДУ СЛОВА!

ПЕРЕДПЛАТИ

на 1 місяць - 26,00 грн,
на 3 місяці - 78,00 грн,
на 6 місяців - 156,00 грн

у найближчому поштовому відділенні!

У Романові День молоді вийшов гарним, святковим і змістовним!

Наталія Риси́ч

День молоді у Романові відзначили у понеділок, 12 серпня 2024 року.

Можна (і треба) відзначити деякі аспекти цього свята, яке зовсім недавно почало відзначати в Україні не в останню неділю червня, а у точно визначену дату – 12 серпня.

Щонайперше зауважимо, що експерименти щодо перенесення дат певних професійних свят в Україні вже нікого не дивують. Люди зазвичай не цікавляться, тож не запам'ятовують, чому святкові дати переносяться на місяць, на два чи на пів року. Однак у Романові до святкування Дня молоді у 2024 році підійшли із розумінням та враховуючи усі обставини нинішньої ситуації в Україні.

По-перше, у Романові не стали наслідувати приклад обласного центру, а також практику відзначення свята молоді у деяких

Джерело фото: Твій Романів

городах Житомирщини. У Житомирі, наприклад, відзначали День молоді заздалегідь. Тобто у неділю, 11 серпня. Вийшло так, як завжди: люди, які відзначали вихідний день прогуляючись до міста, стали свідками низки заходів, які були приурочені до Дня молоді. Хтозна наскільки вдалий вигляд мало таке святкування стосовно цільової аудиторії свята, бо фактично житомирянам важко було відрізнити начебто молодіжне свято від будь-якого іншого святкового дня, яких у

Житомирі відзначають десятки разів на рік.

А ось у Романові молодіжне свято вийшло справжнім. Ніхто нікого не мобілізував, не зганяв, не підштовхував. Центральна алея парку вже давно виконує роль святкового дійства і дуже вдалої святкової арени. Тому кароке, яке мало патріотичне звучання і супроводжувалося процесом збору коштів, завершилося не лише гарним настроєм у глядачів та виконавців пісень, але й пристойною сумою коштів, які передали

на виробництво дронів для ЗСУ. Так само вдалим виявився задум колективного виготовлення (малювання) святкового гасла, до чого долучилися десятки юних художників. Безпосередніми учасниками свята молоді у романові були й воїни ЗСУ, які зараз проходять процес реабілітації у спеціалізованому відділенні КНП «Романівська лікарня». Вони залюбки спостерігали за виступами учасників святкової програми. А дехто, незважаючи на поранення, пробував долучитися до безпосередньої участі у святі.

Військові разом із молодіжним аудиторією стали учасниками перегляду кінофільму «Письменники волі» американського режисера Річарда Лагравенезе. Фільм тривалістю дві години тримав у полі уваги практично усіх глядачів, які завітали до залу Будинку культури. За словами його директорки Тетяни Пославської, глядачі напрочуд уважно дивилися фільм, який має чітко означену проблематику пошуку молоді свого місця у житті, а щоденники «письменників волі», якими у фільмі виступали каліфорнійські діти із важкими біографіями, викликали невідомий інтерес у романівської молоді. Власне, так воно і має бути, бо головне завдання молодіжного свята – не лише відпочити, а більше розпочати думати, мислити, сумніватися і робити висновки. Тому традиція перегляду кінофільмів у молодіжній аудиторії зберігається, і вже наступної суботи 17 серпня 2024 року вона буде продовжена. Ось такий наслідок і такий результат святкування Дня молоді у Романові. Власне так, як і мало б бути!

Вікно для покращення ментального здоров'я вже відкрите!

Віктор Радчук

Минулого тижня у Романові відбулася подія, що проводилася у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

На базі КНП «Романівська лікарня» 8 серпня 2024 року відбулася зустріч членів Романівської координаційної ради, представників Миропільської, Любарської та Чуднівської громад, які пов'язані з організацією надання психологічної допомоги та підтримки жителям громад. Як представниці громадського об'єднання дружин і матерів, що втратили на війні своїх чоловіків та дітей, під час зустрічі була присутньою Оксана Савченко.

Загалом на Житомирщині у ході виконання гучно рекламованої програми ментального здоров'я відбулося вже декілька організаційних заходів. Наради, зустрічі із представниками Кабміну України, відкриття майданчика (центру) ментального здоров'я у Житомирі за адресою: вул. Михайлівська, 15 і т. д. Водночас з початку серпня 2024 року координатори, консультанти та волонтери розпочинають проведення низки

заходів у шести громадах Житомирщини, які визначені як пілотні громади, де впроваджуватимуться перші напрацювання, здобуті у ході впровадження програми ментального здоров'я «Ти як?». Однією із шести таких громад стала Романівська селищна рада, де 8 серпня стартували заходи із виконання вищезначеної програми ментального здоров'я «Ти як?».

Найперше, про що хотілося б поговорити, що й досі програма ментального здоров'я перебуває в Україні на рівні так званого пропедевтичного (первинно-початкового) ознайомлення і організаційної розбудови та апробації певних методів, форм та інструментів діяльності. Координатори, волонтери і конкретні фахівці лише розпочинають свою діяльність, вивчаючи ситуацію на місцях, реагуючи на прояви загострення проблематики психологічного стану та психологічного здоров'я жителів того чи іншого регіону (громад) області.

Насамперед варто чітко зрозуміти, що у програмі ментального здоров'я «Ти як?» йдеться насамперед про психологічну допомогу, про психологічне здоров'я і психосоціальну підтримку населення України. Звідси неважко зробити висновки про потребу у кваліфікованих кадрах лікарів-психологів, лікарів-психіатрів, психотерапевтів і неврологів. Втім, координатори Всеукраїнської програми ментального здоров'я передбачили навіть певні рівні підготовки сімейних лікарів, які спроможні надавати послуги пацієнтам, що відчувають депресію, переживають гостру реакцію на стрес чи страждають від безсоння. Хтозна, наскільки масовано і як довго люди відчуватимуть надмірну тривогу, низку психічних розладів та інших неврологічних

симптомів, що потребуватимуть кваліфікованої лікарської допомоги та спеціальної реабілітації. Те, що програма ментального здоров'я в Україні запроваджена не з доброго дива і не через бажання поліпшити рівень чистієї популярності та авторитету, сьогодні можна вважати доконаним фактом. Річ лише у тому, наскільки зможе влада, вітчизняна система охорони здоров'я, опираючись не лише на свій потенціал, але й на спеціалізовану допомогу з-за кордону, виконати задекларовані програмою завдання, проблеми та виклики, породжені складнощами тривалої війни, життя в умовах надзвичайного стану і т. ін.

Однак ще із самого початку зародження та появи в Україні програми ментального здоров'я у суспільстві виникали запитання та зауваження із приводу смислового значення назви та спрямованості програми. Враховуючи значення та етимологію понять «ментальність», «менталітет», Всеукраїнська програма ментального здоров'я мала б передбачати виконання завдань та проблематики набагато ширшого звучання. Адже такі складові ментальностей як соціальні уявлення та стереотипи, а також культурні архетипи українців як політичної нації потребують не меншої кореляції та вдосконалення, ніж кваліфікована реакція на психологічні розлади, які хвилі депресивних настроїв, як, до речі, мають не тільки індивідуально-конкретні прояви, скільки характеризуються і проявляються на рівні менших чи більших колективів, тобто мають суспільний характер.

Отже, до втілення в життя заходів програми ментального здоров'я варто було б залучити не лише фахівців із медичної освіти, але й соціальних психологів, соціологів (як діагностів певних

суспільних настроїв і станів), етнологів, культурологів та істориків. Адже життєві ідеали та колективні установки, умонастрої та вірування, стереотипи поведінки і особливо ідеологічні, світоглядні і політичні вподобання людей – це такі ж прояви ментального здоров'я людей (суспільства), як і проблематика посттравматичних станів, якими, наприклад, переймаються здебільшого представники медичних закладів. Тож вже зараз керманічі від влади, особливо ті, хто мав би впритул займатися питаннями соціально-гуманітарного напрямку, мають подумати над проблематикою, яка має ментальне забарвлення. Адже правовий нігілізм, корупція, непотизм в українському суспільстві, небажання вирішувати давно назрілі питання у давно відомий спосіб (наприклад, збір і утилізація сміття) – це якраз ті проблеми якраз-таки ментального характеру, які вимагають якнайшвидшого вирішення. У цій же низці ментальних правил та стереотипів українців перебуває і проблема соціальної справедливості, яку давно пора було включити до першочергових пунктів Всеукраїнської програми із ментального здоров'я. І таких пунктів, що мають чіткі озна-

ки ментального стереотипу, що сформувався не одне десятиліття чи навіть століття, навколо нас є багато. Усі вони мали б бути включені чи хоча б означені як проблеми ментального здоров'я українського суспільства. До речі, найкращий, найперший і найбільш ефективний та помітний метод вирішення і вдосконалення ментальних правил українців, як нації на шляху модернових реформаций і пошуку шляхів входження в Європу, є досконало КОМУНІКАЦІЯ. Щонайперше комунікація влади із народом, громади із окремими людьми, чиновника із пересічним громадянином і т. ін. Лише вміння і мистецтво комунікації може стати найкращим, найефективнішим засобом та інструментом і водночас найкращими ліками у процесі вдосконалення ментального здоров'я суспільства, країни, нації. Ось такий вигляд, якщо стисло і дещо фрагментарно, має ситуація із покращенням ментального здоров'я українського суспільства. Завдання очевидне, непросте, але це – виклик часу. І ще одна деталь: для покращення ментального здоров'я української нації зараз відкривається потужне вікно можливостей. Ним варто скористатись!

Анатолій Сушицький: «Легка атлетика і досі залишається гордістю Романова»

Віктор Першко

Упродовж року ми неодноразово розповідали про успіхи та здобутки романівських спортсменів-легкоатлетів.

Можливо, наші читачі вже звикли до новин про участь юних романівчан у чемпіонатах не лише Житомирської області, але й у змаганнях всеукраїнського масштабу. Ба більше, легкоатлети із Романова поступово привчають своїх земляків до новин із міжнародних змагань. Що б там не казали, але це успіх. Причому великий і потужний успіх не лише спортсменів-легкоатлетів, але й їхнього незмінного тренера Анатолія Сушицького. Якраз із ним сьогодні ми говоримо про деякі деталі ситуації із легкою атлетикою не лише у Романові, але й загалом у Житомирській області. Звісно ж, наш погляд стосовно можливостей і подальших кроків легкоатлетів із Романова направлений у майбутнє, але розпочинаємо розмову все ж таки із минулого.

- Отже, Анатолію Цезаровичу, вам як романівчанину, який розпочинав свою спортивну біографію тут же, у Романові, багато чого відомо, краще, аніж будь-кому, зрозуміло, як і чого можна було досягти колись, наприклад, років із двадцять – тридцять тому, а що може бути перспективою сьогодні?

- Свого часу у Романові популярність легкої атлетики була звичною, однак вона увесь час суперничала із популярністю лижного спорту, яким у нас займалися дуже предметно і, можна сказати, – масово. Тут же слід зауважити і виокремити роль ентузіастів-тренерів, які присвятили цій справі усе своє життя. Старшому поколінню романівчан добре відоме прізвище Володимира Мілінчука, який прищеплював любов до спорту дуже великому гурту наших земляків.

- Ви – із цього ж гурту?

- Так, я ще у дитинстві обрав своїм професійним шляхом спортивну стежку і після навчання в Івано-Франківському технікумі фізичного виховання, а потім у стінах Київського інституту фізичної культури нікуди і ніколи не повертав, ніде себе не пробував. Як і багато випускників, розпочинав свою роботу у сільській школі, якщо конкретно – то у врублівській школі. Спорт і, зокрема, легка атлетика у Врублівці користувалися популярністю у дітей, і успіхи учнів були закономірними. З часом перебрався на педагогічну роботу до Романівської середньої школи, а постійна присутність моїх ви-

хованців у середовищі переможців та призерів обласних чемпіонатів зумовила мою співпрацю у школах обласних осередків товариства «Авангард», а потім і «Колосу». Тому я постійно контактував із більшістю педагогів-тренерів, які виховують юних легкоатлетів нашої області.

- До речі, окрім Романова, в яких селищах та містах області популярність легкої атлетики висока або навіть – дуже висока?

- Свого часу легка атлетика мала у нашій області дуже багату географію. І знову ж таки великою мірою це пов'язано із конкретними фахівцями, які опікувалися цим видом спорту, відзначалися наполегливістю і, як правило, стабільністю. Прізвище Віктора Медведчука відоме у середовищі легкоатлетів області як представника легкоатлетичної школи Коростеня. Прізвища бердичівських тренерів із родини Лонських відомі не лише у Житомирі чи, скажімо, у Києві, але й на міжнародному рівні. Житомир свого часу був відомий школою Денісова, а прізвища таких тренерів, як Вексельман, Чернов, Євсеева, говорять, як-то кажуть, самі за себе. Якщо говорити про конкретні міста, райони та великі селища, то Коростень і Бердичів практично завжди складали потужну конкуренцію легкоатлетам із обласного центру.

- Але ж і Романів у цьому рядку був присутнім фактично завжди?

- Так, звичайно! У нас завжди було кілька спортсменів, які нічим не поступа-

лися своїм суперникам на рівні обласних змагань. Це тоді, коли змагання із легкої атлетики, багатоборства ГТО були популярними і збирали сотні учасників. Проте Романів добре запам'ятав успіхами Аліни Повійчук, Оксани Черкавської, Олександра Матата, Влада Струтинського, Назара Самчука, сестри і брата Ковальчуків. Якщо брати суто сімейні традиції, то тут можна назвати легкоатлетів із сім'ї Капінусів, які й досі, як кажуть, у строю. Загалом легка атлетика у Романові має гарні здобутки, пристойні результати, і на рівні області нас також вважають гідними суперниками. Скажу більше, низка вихованців легкоатлетів із Романова завжди були фаворитами на рівні області, а тому неодноразово виступали на всеукраїнських змаганнях. В принципі, і сьогодні ми маємо таку ж картину, а недавні виступи наших земляків, юних романівчан, говорять самі за себе.

- Наскільки сповна реалізується потенціал юних романівських легкоатлетів?

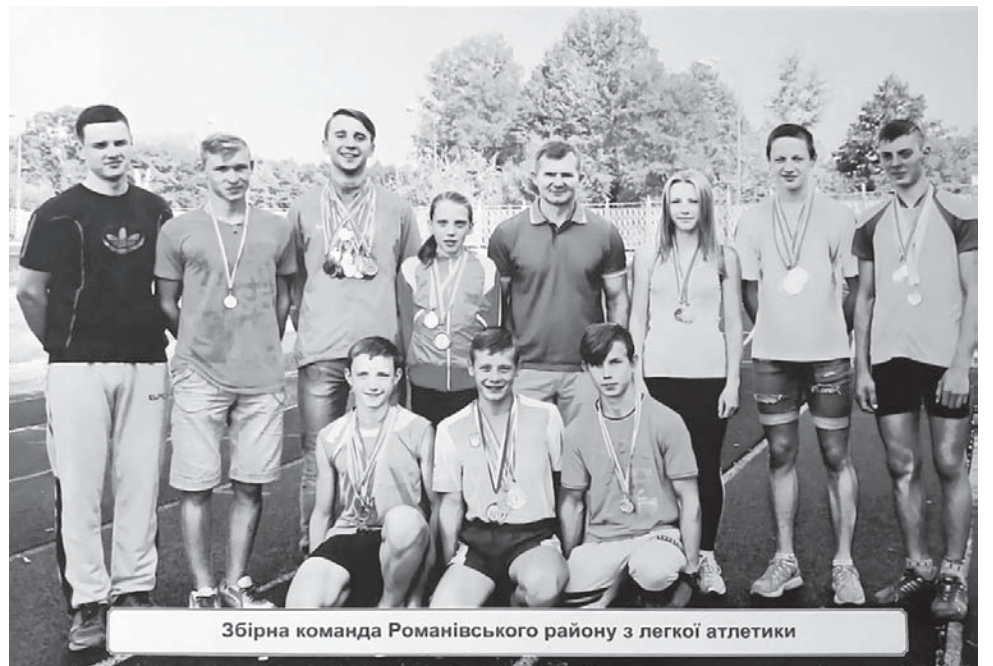
- Тут однозначно і точно відповісти важко. Адже потенціал, про який ви запитуете, не з'являється сам по собі. Його треба створювати. Із відбору кращих дітей, із плекання та підтримки їхнього бажання постійно працювати над собою. Легка атлетика – дуже цікавий, але водночас і насамперед важкий вид спорту. Тут увага до спортсмена, до його тренувального процесу особлива. Вона дуже індивідуальна, а успіх приходить до тих, хто проявляє

наполегливість, волю і навіть мужність. Звісно ж, сьогодні розмах та масштаби популярності легкої атлетики, наприклад у нас у Романові, вже далеко не ті, які були колись. Не буду заглиблюватися у так звані солодкі спогади, але свого часу легкою атлетикою у нас займалися не лише діти і з Романова, але й жителі кількох сіл колишнього Романівського району. Приїздили на тренування і досягали гарних результатів. Сьогодні успіх і стабільність у легкій атлетичній продукуються системною роботою. У нас, у Романові, досі є непогані умови для занять і для досягнення плідних результатів юними легкоатлетами. Звісно, **найкращий варіант для розвитку виду спорту досягається тоді, коли він перебуває під егідою дитячо-юнацької спортивної школи.** Бо інакше все залежить від багатьох інших факторів, які можуть бути сприятливими, а можуть і не бути. Хоча результати наших чемпіонів, які сьогодні вже опинилися на старті свого самостійного життя, переконливо доводять, що ми працювали плідно, ефективно і не даремно. І Вікторія Бондарева, і Роман Цюмик, які сьогодні виступають під прапорами збірної України, стали символами романівської школи легкої атлетики. Втім, про те, що успіхи наших вихованців-чемпіонів не є чимось випадковим чи епізодичним, говорять результати наших наймолодших вихованців. Можу сміливо стверджувати, що естафету того ж Романа Цюмика, який відтепер вже буде студентом, підхоплює Ілля Тишкевич. Причому підхоплює впевнено, демонструючи дуже пристойні результати. А Іванна Никодюк, Юлія Дейсан, Аня Рудик сьогодні переконливо доводять своє право бути серед найкращих юних легкоатлеток Житомирщини. Втім, хвалити їх ще ранувато, бо попереду у них дуже багато роботи. Однак я переконаний, що вони мають усі підстави досягти плідних результатів. Хоча якщо говорити про великі чи визначні результати, то вони досягаються за допомогою підтримки спортсменів на багатьох етапах їхньої підготовки. Успіх має бути закономірним, а не результатом певного чуда чи випадково щасливого або вдалого збігу обставин. Але слід розуміти, що ми й досі, під час будь-яких змагань, на стадіонах Львова, Івано-Франківська, Луцька чи Чернівців представляємо не лише Житомирщину, а найпершим чином – саме Романів.

Про наше селище знають і говорять якраз тоді, коли наші легкоатлети піднімаються на п'єдестал пошани після вдалих виступів і здобутих перемог. Діти, до речі, пишуться своїм рідним містом і з гордістю кажуть, що вони – романівчани.

Нагородження переможця і призерів змагань з легкої атлетики Всеукраїнського ФСТ «Колос» АПК України під девізом «Хто ти, майбутній олімпієць?» 28 червня 2013 року, м. Вінниця, стадіон МДЮСШ №1, фото СГГ

Збірна команда Романівського району з легкої атлетики

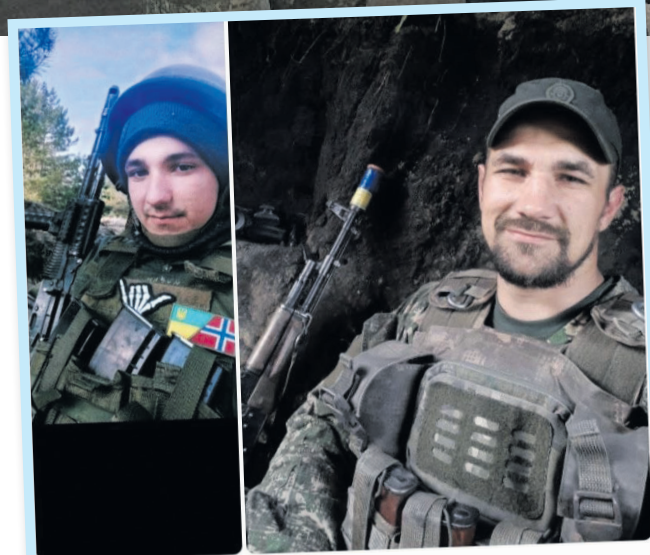
Мама. Нова реальність

Альона Лободзінська

Це інтерв'ю, до якого я не готувалась, свідомо не намагаючись завчасно дізнатись про Валентину та її життя. Я просто запропонувала зустріч – і вона погодилась.

Отже, знайомтесь: **Валентина Василівна Іщук**, жителька села Вільха Романівської ТГ. Кохана і любляча дружина, мама трьох синів і бабуся одного онука.

Це сповідь ще одного материнського серця, яке б'ється в новій реальності. Втративши на війні старшого сина Андрія, Валя хвилюється за молодшого – 20-річного солдата НГУ Дениса. А ще знає, що і середній хоче стати на захист України.

Брат я завжди знаю, що ти зі мною, стараюсь бути сильним, Перемога за нами Україною, але ж не дарма ти загинув за нашу незалежність, спи спокійно, я продовжую твою справу

12:41

Бліц-питання (без роздумів), з яких ми почали розмову:

- Я люблю...
- Бога, сім'ю, Україну, своє село, себе.
- Я ніколи не зраджу...
- Свою Україну, свою сім'ю і свою релігію.
- Я перевіряю новини...
- Щодня.
- До війни я не думала, що...

– Мені колись доведеться одягнути чорну хустину по своїй дитині.

– Мені довелося відмовитись від...

– Від родичів в росії, хоча, згідно з релігійними заповідями, відмовлятися від рідні не можна, та в цьому питанні я межую переступила не жалкуючи.

– Я щаслива, коли...
– Коли допомагаю людям та волонтеру. А ще велике щастя – ходити по своїй землі!

– Звичка, набута за 2,5 року війни.
– Завжди прийти на допомогу таким жінкам, як я: хто втратив на війні рідних і близьких. Ну і, звичайно, донати. Не хочу озвучувати суми, але я суттєво допомагаю військовій бригаді «Свобода» НГУ, в якій служив мій Андрій і продовжує служити Денис.

– Мене заспокоює...
– Бог, бо це моя сила. Я дуже віруюча людина, і причиною цього є сімейний устрій та релігійні цінності. Моя бабуся була дуже віруючою. В 14 років була вислана більшовиками в село Кулпашево зі своєю матір'ю, братами і сестрами за те, що її батько був дяком, якого ті ж самі більшовики розстріляли. І саме бабуся навчила мене любити Бога і Хрест Святий. Тож молитва – це мій спокій і моя віра.

– Після перемоги я...
– Поїду в Гостомель і разом з побратимами моїх синів відсвяткую Перемогу прямо на плацу.

А далі був діалог...

– **Валю, що для Вас ця війна? Бо нещодавно одні молодики мені сказали, щоб я не парилась, бо ця війна – звичайний договірник між сильними світу цього.**

– Так думають ті, кого ця війна не торкнулась, родичі яких там не були і не будуть. А мої сини пішли свідомо боронити Україну і сім'ю від ворога. Звичайно, є сволота, яка на війні намагається збагатитись, але я вважаю, що ця війна – це боротьба за свій дім. Це не договірник, це – план ворога, який почався з анексії Криму, це мета знищити нас як націю. Мені прикро, що є люди, які цього досі не розуміють.

– **Валя-дитина, Валя-школярка, Валя-студентка, якою Ви були?**

– Народилась я в Чернігівській області, місто Носівка. Я була дуже спокійною дитиною, любила багато читати. В 5 років переїхали з мамою на Житомирщину, в Баранівський район, село Полянки. Я закінчила полянківську школу, вступила до медичного училища, але медика з мене не вийшло (сміється). Тож я перевелась в Поніківське училище, яке закінчила з відзнакою. Потім вийшла заміж.

– **Андрій – Ваш первісток, а нині – загиблий солдат, він був бажаною дитиною?**

– Звичайно, всі три моїх сини дуже бажані. Але життя склалося так, що з першим чоловіком –

батьком Андрія – ми розлучились. Тоді я приїхала до мами, яка на той час вже проживала у Вільсі Романівського району. Тут я і зустріла свого другого чоловіка – Віктора, з яким у нас двоє спільних синопків і який став справжнім татом для старшого сина.

– **Як Ви зрозуміли, що це саме той чоловік, який зробить Вас щасливою?**

– Віктор прийняв Андрійка як свого сина. І Андрій його полюбив навіть більше за власного тата. Тож для мене це було маркером чоловічої доброти, порядності і честі, і я йому повірила. А хіба для жінки більше для щастя треба? Головне – щоб любили її та її дітей. Так і стали ми жити разом, народили ще Вадима і Дениса. Ведемо спільне господарство і чоловік мені у всьому допомагає.

– **Кажуть, що в сім'ї головним повинен бути хтось ОДНА. У Вас як?**

– (Сміється) В нас саме так. Хоча я не диктую, просто так виходить, що саме моя пропозиція стає нашим спільним рішенням.

– **Ваша робота Вам приносить задоволення?**

– Так. Моя робота мене заряджає. Я працюю спеціалістом із земельних питань в компанії «АгроРеґіон».

– **Валю, я дивлюсь зараз на Вас і бачу перед собою не лише впевнену у собі і сильну жінку, я бачу красуню. Ви – сільська жінка, але напрочуд догляну-**

та, зі смаком нафарбована, у стильному одязі, з прикрасами, а головне – Ваші очі наповнені життям. Де Ви берете ту силу, яка породжує бажання бути справжньою жінкою?

– Мій старший син Андрій при житті завжди казав мені: «Мамо, я люблю, коли ти гарна, нафарбована, і мені подобається, коли тебе називають моєю сестрою». Я завжди тримала себе у формі, але коли він загинув, я за себе забула: не їла, не спала, не жила... я була у чорному світі. А через деякий час він мені наспився і сказав, що йому темно і

все навколо нього чорне, ось тоді я зрозуміла, що я чиню невірно, що потрібно жити далі за нього і для нього. Я знайшла натхнення на життя у волонтерстві і допомогі його батальйону.

– **Які вони – Ваші діти?**

– Мої діти – це моя гордість! Ми одружились з Віктором у 1998 році, а перший спільний син – Вадим – народився аж у 2002, Денис у 2004. Жили не дуже заможні, важко працювали, тримали господарство: коней, корів, птицю. Намагались, щоб в дітей було все необхідне. А хлопці були дуже жваві, молодші бігали завжди за

старшим Андрієм, а той їх і на футбол з собою, і на танці. Зламати руку чи вибити зуб – це для моїх хлопців звична справа (сміється). А скільки всього вони ще приховували від мене... Андрій і по сьогодні є для менших авторитетом.

– Коли Ваш старший син сказав Вам, що йде на війну, якою була Ваша реакція?

– У той день Андрій мені зателефонував і сказав, що йому принесли повістку. Я прийшла додому і почула: «Я не буду ховатися і не хочу, якщо не сьогодні, то завтра я змушений буду піти захищати свою країну, вас і всіх. Я хочу жити на своїй землі вільно. Мам, я йду». Я склала йому рюкзак, і він пішов. Він не міг вчинити інакше, він військовий з 2011 року, пройшов АТО. Він знав, що це його вибір і його хрест.

Андрій був у ротатії 3 рази. Перший раз з чекала його дзвінка 24 дні, вдруге – 17 днів, а втретє він не відзвонився.

7 серпня 2023 року, о сьомій ранку, згідно з актом розслідування і свідченнями очевидців, у селі Спірне Бахмутського району був страшний бій і снаряд прилетів прямо в їхній бліндаж. Андрій сидів перший і прийняв на себе всю силу удару. Поряд з ним поранило ще двох побратимів. Андрієві відірвало руку і ногу, і хлопці, які прибігли рятувати, несли його на ношах до медичного евакуатора. Хлопці по черзі через кожні 2 кілометра змінювалися, а Андрій просив, щоб вони його покинули і рятувалися самі. Натомість вони були впертіші і сказали: «Ні, Звір (позивний Андрія), ми тебе не покинемо. Ми донесемо. Ти потрібен нам живий». Вони несли з останніх сил... але не донесли. Андрій вдихнув повітря, промовивши «ой, мамочко» і помер.

8 серпня 2023 року мене повідомили з військомату, що мій син загинув 7 серпня, це був день народження його тата (вітчима).

Напередодні я ніби відчувала, не спала вночі, чекала від нього дзвінок. Ми дзвонили в частину і запитували, чому мовчить Звір, де він? Всі мовчали.

Андрій для мене живий, і я завжди чекаю почути від нього «мама».

Мій син посмертно нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та медаллю «Честь і Слава. Держава» від мера Києва В. Кличка.

– Як Вадим і Денис сприйняли смерть Андрія?

– Звичайно, плакали. Особливо Вадим, бо на той час він був у Польщі і не міг прийти на похорон. Але коли він повернувся в Україну, то відразу пішов на кладовище, де просив пробачення у брата.

– Ви пишастесь рішенням своїх синів стати військовими?

– З одного боку – так, а з іншого – я дуже хвилююсь. Я боялась за Андрія, а тепер я боюсь за Дениса, який служить в НГУ з 19 років, і за Вадима, який теж направив вектор погляду своєї діяльності в сторону фронту. І щоб я не говорила, як би їх не стримувала, вони все одно вчинять по-своєму, тому мені лишається тільки підтримувати їх і молитись за їхню безпеку.

– Валю, Ви знаєте секрети своїх синів?

– Андрій завжди був дорослим, і якщо розповідав мені щось, то про приємні події, а погане замовчував, не хотів зайвий раз мене хвилювати. Вадим більш потайливий і здебільшого все тримає в собі. Хоч останнім часом, мабуть, після смерті Андрія Вадим мені багато розповідає. А Денис ще змалечку більш прихильний до мене, кажуть, що він – мамин син, то про нього знаю все. А ще я маю онучка Артемка, це син Андрія, він з мамою проживає в Андрушівському районі. Артем дуже важко сприйняв звістку про смерть тата, і всі Андрієві шеврони малий носить в гаманці. Він дуже пишається своїм татом.

– Валю, Денис і Вадим нині закохані, мають стосунки?

– Так, звичайно, і Вадим зустрічається з дівчиною, і Денис. До речі, Денисова подруга вступила до Житомирського військового інституту ім. Корольова. Яюсь я на це йому сказала: «От, синому, тепер вона буде майором, а ти солдатом», на що він мені відповів: «Ну яюсь в нас в сім'ї теж так: ти – майор, а батько – солдат, і нічого, миритесь» (сміється).

– А якою Ви були мамою: суворою, чутливою чи, наприклад, поблажливою?

– Я – мама-мотиватор (сміється). Я і мама З в 1. Я вирішувала всі їхні проблеми – шкільні і домашні. Я і сварила, і жаліла, і підтримувала. Мабуть, як батьки ми робили все вірно, адже діти нас люблять і поважають, я в цьому впевнена.

– Валю, Ви вірите в жіночу дружбу, маєте справжню подружку?

– Маю (відповідь без роздумів). Я щаслива в цьому, я маю справжню споріднену душу. Це Надія Григорівна Грабовець, завідувачка Вільшанського дитячого садочка. Вона не лише підтримує, вислухає і порадить, вона не змовчить у разі моєї помилки. А я з великої поваги до неї прислухаюсь. Я дуже її люблю!

– Валю, про що Ви мрієте?

– Як мама я мрію, щоб всі діти були живими і здоровими. Я мрію, щоб була збережена наша нація, щоб нарешті настав довгоочікуваний мир і всі діти, не лише мої, жили у щасті і безпеці (плаче).

– За все інтерв'ю Ви вперше заклакали, і саме тоді, коли заговорили про чужих дітей, бо смерть власного сина Ви прийняли?

– Так.
– У Вас є що сказати нашій владі, адже, я впевнена, Ви як мама, яка втратила сина на війні, маєте власну точку зору на те, що може прискорити перемогу або зберегти по максимуму наших воїнів від смерті?

– Якви я знала, що мене почувують, то я б просила владу дотримуватися законів України, фінансувати армію належним чином, контролювати і перешкоджати вчиненню чиновниками корупційних дій, особливо у військовій сфері. А суспільство закликаю не опускати руки, не розчаровуватись і вірити в нашу перемогу, продовжуючи донатити і допомагати військовим хто як може, але щоденно! Ну і, звичайно, вимагаю поваги і уваги до військових сьогодні, завтра, післязавтра і завжди!

ПІСЛЯМОВА

Назву цієї розмови «Мама. Нова реальність» я придумала ще до зустрічі з Валентиною і розумію, що інтуїтивно відчула цю жінку на відстані. Під час нашого інтерв'ю до Валентини зателефонувала її добра знайома, з якою вони спільно займаються волонтерством. Вона попросила Валю узгодити деякі волонтерські питання. Вони розмовляли між собою, а я в цей час дивилась на Валю і бачила, як її очі наповнюються неймовірним відчуттям радості. І коли Валя поклала слухавку, сказавши, яка я рада, що маю завдання і можливість комусь допомогти, я зрозуміла, що не помилилась.

Нові податки та акцизи: що чекає на українців з вересня

Підвищення акцизів на пальне, нові податки при купівлі авто та виплати переселенцям.

Вже з вересня цього року на українців очікує чимало нововведень, більшість з яких будуть неприємними для гаманця. Що саме зміниться, розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

Можуть зрости ціни на заправках

З 1 вересня уряд планує чергове підвищення акцизних податків на різні види пального. А це може призвести до зростання цін на заправках. Так, ставки акцизу на бензин збільшаться з 215,5 євро до 242,6 євро на тисячу літрів. Ставки на дизельне пальне зростуть зі 139,5 євро до 177,6 євро. Ставки на автогаз зростуть з 52 до 165 євро. Надалі акцизи зростатимуть поступово впродовж 4 років.

За прогнозом НБУ, до кінця року пальне подорожає на понад 9%. Більш оптимістичний у своїх прогнозах щодо осінніх цін на АЗС експерт з ринку пального Сергій Куюн. На його думку, збільшення акцизів на гаманці автомобілістів суттєво не вплине.

«З 1 вересня акциз на бензин зростає на 1,5 грн, на дизпальне менше, ніж на 2 грн, більше зростання, близько 5 грн, буде на скрапелений газ. По бензину, дизелю взагалі не факт, що ми побачимо якісь зміни, якість зростання, оскільки 1,5-2 грн – це є такі буденні ринкові коливання, які зазвичай споживач навіть не помічає», – зазначив Сергій Куюн під час брифінгу в Медіацентрі України.

Водночас він вказав на позитивні тенденції щодо ціни на нафту, які також можуть позначитися на вартості пального. «Учора (31 липня – ред.) ціна на нафту провалилася нижче позначки 80 доларів за барель, ще місяць тому вона була 87 доларів, і відповідно, якщо сьогодні цей акциз запрацював, наприклад, не з 1 вересня, а з 1 серпня, то я впевнений, ми б взагалі не побачили ніяких змін на стедах. Тому що закупівельна вартість впала, акциз зріс, і відповідно вони компенсували б одне одного. Можливо, було б ще й подальше зниження цін, яке ми сьогодні бачимо на внутрішньому ринку», – додав експерт.

Також, за його словами, збільшення акцизів на пальне, окрім євроінтеграційних зобов'язань, спрямоване на ліквідацію дефіциту державного бюджету. І за рік може принести близько 30 мільярдів гривень.

Вартість нових авто ризикує піти угору

Вже восени може зрости ціна не лише на пальне, а й на самі автомобілі. Адже Кабмін схвалив пакет змін до Податкового кодексу, які передбачають, зокрема, військовий збір у 15% від ціни авто при його першій реєстрації в Україні.

«Наскільки зараз це (автомобілі – ред.) нагальна потреба? У нас проблема безпеки, горить хата, а ви кажете, що не треба купувати засоби гасіння, а краще купити автомобіль. По-перше, кушвіля авто зараз не є нагальною критичною потребою. По-друге, для сектора безпеки і оборони автомобілі ввозяться без мита та без сплати ПДВ», – заявив міністр фінансів Сергій Марченко в інтерв'ю РБК-Україна.

Слова міністра викликали хвилю критики як серед простих українців, так і серед автодилерів. На їхню думку, новий військовий збір просто обвалить ринок нових авто. І як наслідок, бюджет України отримає не збільшення, а зменшення зборів. Врешті Марченко на власній сторінці у соцмережі пояснив, що уряд обговорює пропозиції всіх зацікавлених сторін і готовий шукати компроміс щодо податкових заходів. Але все необхідно зробити саме до вересня.

Продовжать виплати переселенцям

Також з 1 вересня внутрішньо переміщеним особам, які до того вже отримували допомогу, продовжать виплати ще на пів року. За словами очільниці Міністерства реінтеграції Ірини Верещук, йдеться про 1,5 млн людей. «Також ми звернулися до Міністерства соціальної політики з проханням розширити коло отримувачів цієї допомоги. Нині очікуємо від них відповідь», – наголосила віцепрем'єрка. Зокрема, виплати отримують переселенці, які не можуть працювати, доглядають дітей, важкохворих, осіб з інвалідністю, мають низькі доходи або не мають їх узагалі. Для людей з інвалідністю та дітей виплати становлять 3000 грн на місяць. Для усіх інших – 2000 грн.

Дифтерія: як уберегтися від «смертельної ангіни»

Що таке дифтерія і як вона передається – розповідає Центр громадського здоров'я.

Дифтерія – небезпечна інфекційна хвороба, яка вражає переважно слизові оболонки дихальних шляхів та шкіру, а в разі ускладнень – серце, нервову систему й нирки.

Збудник дифтерії (бактерія *Corynebacterium diphtheriae*) передається під час кашлю, чхання, поцілунків, через контакт із забрудненими збудником поверхнями, предметами побуту (посуд, іграшки тощо), а також через заражені продукти та воду. Інфікуватися можна як від хворої на дифтерію людини, так і від людини, яка є носієм інфекції без клінічних ознак захворювання.

У 2022 році в Україні було зареєстровано два випадки захворювання на дифтерію, а за 2023 рік і 6 місяців 2024 року – по одному випадку.

Найкращим способом уберегтися від дифтерії є щеплення. Вакциновані люди також можуть захворіти, але переносять недугу значно легше, тоді як майже 20% невакцинованих хворих помирають, навіть попри своєчасне лікування. Смертність вища серед дітей до 5 років і дорослих після 40 років.

Симптоми

Через 2–5 днів після інфікування дифтерією можуть з'явитися такі симптоми:

- сіра чи біла плівка на мигдаликах та горлі (фібринозні плівки);
- біль у горлі й зарипливість голосу;
- дзвінкий «гавкаючий» кашель;
- збільшення лімфатичних вузлів на шії;
- набряк шії;
- утруднене дихання;
- виділення з носа;
- лихоманка й озноб;
- слабкість і втома.

Ускладнення

Якщо дифтерію не лікувати, вона може призвести до таких ускладнень:

Проблеми з диханням

Бактерії, які спричиняють дифтерію, можуть виробляти токсин, котрий вражає

тканини в місці інфікування (зазвичай ніс і горло). У місці враження утворюється цупка сіра мембрана з мертвих клітин, бактерій та інших речовин. Вона може блокувати дихальні шляхи та перешкоджати диханню.

Ушкодження серця

Токсин може поширитися з кровообігом та пошкоджувати інші тканини організму, спричинити такі ускладнення, як запалення серцевого м'яза (міокардит). У гіршому випадку це може призвести до серцевої недостатності та раптової смерті.

Ураження нервової системи

Токсин може ушкоджувати нервові закінчення м'якого піднебіння, що призводить до утрудненого ковтання, зміни голосу. Також можуть запалюватися нервові закінчення кінцівок, спричиняючи м'язову слабкість.

Ураження токсиним нервів, які контролюють м'язи, задіяні в диханні, може призвести до їхнього паралічу та навіть до зупинки дихання.

Лікування

Усі хворі на дифтерію підлягають обов'язковій невідкладній госпіталізації – навіть із легким перебігом хвороби.

Для лікування використовується протидифтерійна сироватка, що пригнічує

дифтерійний токсин у крові, та антибактеріальна терапія.

Запобігання

Найефективнішим методом профілактики дифтерії є щеплення вакциною, яка діє одночасно проти трьох інфекційних хвороб: кашлюку, дифтерії, правця. Вона входить до календаря профілактичних щеплень.

Як отримати щеплення безкоштовно

Щоб вакцинуватися проти дифтерії, треба просто звернутися до сімейного лікаря, педіатра чи терапевта. В усіх регіонах України є достатня кількість якісних вакцин від дифтерії для всіх.

Коли вакцинуватися

Дітей починають вакцинувати проти дифтерії ще у грудному віці: перші три дози вакцини АКДП вводять у 2, 4 і 6 місяців життя відповідно. У 18 місяців проводиться перша ревакцинація. Наступні ревакцинації здійснюються в 6 і 16 років (а далі – щодес'яти років).

А якщо дитина пропустила свої перші щеплення?

Усе одно слід вакцинуватися. Як саме – пояснить ваш сімейний лікар, який знає алгоритм безкоштовної вакцинації залежно від кількості отриманих щеплень у різний вік.

Порядок вакцинації дітей до і після 7 років трохи різний, але захист вакциною однаково надійний, якщо кількість доз та інтервал між їхнім введенням дотримано правильно.

Чи потрібно вакцинуватися дорослим, які не були (або не знають, чи були) вакциновані?

Так, обов'язково вакцинуватися. Якщо ви не знаєте своїх даних про щеплення проти дифтерії, звертайтеся до сімейного лікаря і він призначить вам графік безоплатної вакцинації, так щоб через сім місяців після її початку ви мали всі три дози первинного вакцинального комплексу.

Якщо ви контактували з хворим на дифтерію

Незалежно від того, вакциновані ви чи ні, потрібно звернутися до лікаря для негайного отримання щеплення. Алгоритм такої вакцинації різний для нещеплених, вакцинованих за календарем та людей, яким передбачена ревакцинація протягом року, але всі категорії мусять негайно отримати безоплатне щеплення після контакту з хворим на дифтерію.

Також потрібно регулярно мити руки, провітрювати приміщення та протирати предмети, з якими миг контактувати хворий та/або носій інфекції.

ДОВІДКОВО

З 1 серпня в Україні триває інформаційна кампанія щодо додаткових заходів з імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця для груп населення, які пропустили планові щеплення в попередні роки та яким необхідно їх надолужити.

Уся вакцинація за національним календарем щеплень – безоплатна. Щоб отримати щеплення або вакцинувати свою дитину, зверніться до сімейного лікаря.

Якщо не пам'ятаєте, чи отримували ви коли-небудь щеплення, сімейний лікар складе для вас графік надолужувальної вакцинації.

Як і де вакцинуватися від дифтерії, правця та кашлюку

Кашлюк, дифтерія та правець – небезпечні, ба навіть смертоносні інфекційні хвороби.

Кашлюк характеризується тривалими нападами кашлю й особливо небезпечний для немовлят, у яких може викликати тимчасову зупинку дихання.

Дифтерія вражає слизову оболонку горла, утворюючи плівки, які можуть ускладнювати дихання, а також серце, нервову систему та нирки.

Правець вражає нервову систему, призводячи до сильних м'язових спазмів. Смертність від нього може сягати 80%.

Вакцинація обов'язкова для захисту від цих хвороб. В Україні зараз є понад 1,8 млн доз вакцин проти дифтерії, правця та кашлюку, які централізовано поставляються в регіони та надаються безоплатно всім громадянам України. Національні партнери за підтримки міжнародних організацій забезпечують безперервне постачання вакцин в Україну.

Два кроки для отримання щеплення

Крок перший

Зверніться до свого сімейного лікаря, він перевірить ваш вакцинальний статус – подивиться

відповідні записи у медичній картці і проконсультує щодо подальших дій.

Під час консультації ви можете поставити лікарю всі запитання, які вас цікавлять про вакцинацію: про процедуру щеплення, про доступні вакцини, про можливі реакції організму та ускладнення від хвороб, яким ви можете запобігти завдяки щепленням. Не забудьте розповісти лікарю про стан вашого здоров'я, хронічні хвороби та можливі алергічні реакції.

Після консультації лікар направить вас на безплатну вакцинацію.

Крок другий

Піти за направленням і зробити щеплення в одному з пунктів вакцинації, які працюють при амбулаторіях загальної практики сімейної медицини, поліклініках, спеціалізованих медичних центрах, приватних медичних закладах.

Усі вакцини в Україні – якісні, безпечні та ефективні

Якість вакцини суворо контролюється як під час її виробництва, так і протягом усіх етапів її транспортування та зберігання з безперервним дотриманням холо-

дового ланцюга, й аж до введення її споживачу.

У кожному пункті вакцинації є інструкції із застосування всіх медичних імунобіологічних препаратів, що використовуються для проведення щеплень.

Також інструкції із застосування всіх вакцин, зареєстрованих в Україні, можна знайти на сайті Державного реєстру лікарських засобів України ДЕЦ МОЗ України: <http://www.drlz.com.ua>

Процедура вакцинації

Перед щепленням медичні працівники обов'язково проведуть вам медичний огляд.

Після щеплення рекомендується залишитися в медичному закладі на 30 хвилин, щоб переконатися у відсутності алергічних реакцій.

Усі медичні працівники, залучені до вакцинації у пунктах щеплень, пройшли спеціальне навчання та володіють технікою проведення щеплень, а також навичками надання невідкладної допомоги у разі появи післявакцинальних реакцій.

Дотримання графіка щеплень

Для отримання повного захисту проти дифтерії, кашлюку та правця необхідно дотримуватися графіка вакцинації згідно з національним календарем щеплень.

Дітям вакцину вводять у кількох етапів: у віці 2, 4, 6 місяців. У 18 місяців проводиться ревакцинація. У 6 та 16 років дітей ревакцинують проти дифтерії та правця.

Дорослим рекомендується щеплюватися проти дифтерії та правця кожні 10 років.

Що робити, якщо ви пропустили вакцинацію

Якщо ви чи ваша дитина пропустили чергову дозу вакцини, зверніться до сімейного лікаря, щоб надолужити щеплення.

Довідково

З 1 серпня в Україні триває кампанія щодо додаткових заходів з імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця для груп населення, які пропустили планові щеплення в попередні роки та яким необхідно їх надолужити.

Уся вакцинація за національним календарем щеплень – безоплатна. Щоб отримати щеплення або вакцинувати свою дитину, зверніться до сімейного лікаря або до найближчого закладу охорони здоров'я.

Якщо не пам'ятаєте, чи отримували ви коли-небудь щеплення, сімейний лікар складе для вас індивідуальний графік вакцинації з дотриманням мінімальних інтервалів.

Джерело:

Центр громадського здоров'я

Гороскоп на тиждень 14 серпня - 20 серпня

ОВЕН
Попереду стрибки з перешкодами, тому міцно тримайтеся в сідлі! Не все йде так гладко, як хотілося б. Основні проблеми – з фінансами.

ТЕЛЕЦЬ
Професійно активним представникам вашого знака доведеться вирішити кілька важливих завдань, зокрема врегулювання питань фінансового плану.

БЛИЗНЯТА
Через стрес грунт може піти з-під ніг, і трапиться це, ймовірно, раптово. В особистому житті доведеться зіткнутися із труднощами.

РАК
Головною проблемою професійно активних представників вашого знака стануть взаємини з партнерами з інших міст або країн, що погіршуються.

ЛЕВ
Щоб уникнути проблем на роботі, ретельно виконуйте свої обов'язки та не втручайтесь у можливі інтриги колег. Відкладіть вирішення питань.

ДІВА
Період великих витрат, які можуть бути викликані різними причинами. Здебільшого гроші йдуть на сім'ю, дітей, комусь – на відпустку.

ТЕРЕЗИ
На роботі можливі ускладнення різного роду, які з високою ймовірністю доведеться розгрібати вам. Якщо є можливість, підіть у відпустку.

СКОРПІОН
Будьте уважні у поїздках та за кермом, не порушуйте правила дорожнього руху, дотримуйтесь швидкісного режиму. Стосунки дещо погіршаться.

СТРЕЛЕЦЬ
Тиждень може принести чимало вдалих збігів обставин, які круто змінять ваше життя. Так що не складайте руки, закривайте давні питання.

КОЗОРІГ
Обставини натякають про те, що настав час зайнятися розширенням своєї справи, а також і те, що гроші на це знайдуться.

ВОДОЛІЙ
Ваші плани неодмінно отримають втілення, але поки не варто говорити про це всім навколо. Уникайте сидіння на двох стільцях – все впливає.

РИБИ
Будьте готові до отримання цікавих пропозицій від колишніх колег, нових повноважень на колишньому місці з відповідним підвищенням зарплати.

Джерело: ТСН

Смачного!

Салат з баклажанів та помідорів на зиму

Інгредієнти: 500 г помідорів, 500 г баклажанів, 1 цибулина, 3 зуб. часнику, 30 мл олії, 1 солодкий перець, 1 ст. л. солі, 2 ст. л. цукру, 200 мл води, 2-3 лаврових листи, ½ ч. л. насіння гірчиці, 3 ст. л. яблучного оцту 6%.

- Помийте та поріжте кубиком 500 г томатів та 500 г баклажанів.
- Почистіть та поріжте напівкільцями 1 цибулину, пропустіть через прес 3 зубчики часнику.
- Посмажте цибулю на 30 мл олії до м'якості, додайте помідори. Поріжте соломкою 1 солодкий перець, додайте його до овочів.
- Додайте 1 ст. л. солі, 2 ст. л. цукру. Тушуйте овочі протягом 10-15 хвилин. Додайте баклажани та тушуйте суміш ще 15 хвилин.
- Влийте в овочі 200 мл води, додайте часник, 2-3 лаврових листи та ½ ч. л. насіння гірчиці. Ретельно перемішайте.
- Додайте в каструлю 3 ст. л. яблучного оцту, протушуйте ще пару хвилин.
- Викладіть овочевий салат в стерилізовані банки та закрийте їх стерилізованими кришками.

Пікантний соус зі слив на зиму

Інгредієнти: 500 г слив, 2 ст. л. цукру, 5 зуб. часнику, 1 ч. л. солі, ½ ч. л. карі, ½ шт. перцю чілі.

- Помийте 500 г слив та видаліть з них кісточки.
- Помістіть сливи у каструлю, додайте 2 ст. л. цукру та поставте на вогонь.
- Проваріть сливи протягом 20-25 хвилин на середньому вогні, періодично помішуючи.
- Додайте 5 зубчиків часнику, вичавлених через прес, 1 ч. л. солі, ½ ч. л. карі, ½ шт. подрібненого перцю чілі.
- Перебийте соус занурювальним блендером до однорідності. Проваріть ще 10 хвилин.
- Розлийте соус по стерилізованих банках та закрийте стерилізованими кришками.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Помідори тріскаються та гниють на кущах: що робити городникові, як врятувати урожай

Не панікуйте, помідори можна врятувати!

Скільки сил дачники витрачають на вирощування помідорів, але буває, що плоди зав'язалися, починають наливатися, але раптом тріскаються. Ушкодження стають воротами для інфекцій, через що врожай псується та загниває на корені.

Томати ще можна врятувати, кажуть фахівці, якщо вчасно змінити догляд.

СКОРИГУЙТЕ ПОЛИВ

Якщо рясно полити помідори по пересохлому ґрунту, волога різко спрямує в плоди. Ніжна шкірка часто не витримує такого напору та лопається. Тому не давайте землі повністю висихати. Замульчуйте грядки, організуйте краплинний полив.

ЗНИЗЬТЕ ТЕМПЕРАТУРУ

Томати найкраще розвиваються за +22...+25 градусів. У

спеку зростання зупиняється, шкірка на плодах ущільнюється, а з настанням сприятливих умов, коли помідори знову починають збільшуватися в розмірах, тріскається. Пригнітайте рослини в полуденну спеку, регулярно провітрюйте теплиці, біліть в них стінки або накидайте на дах біле агроволокно, мульчуйте ґрунт, щоб він не перегрівався.

НЕ ПОСПІШАЙТЕ ПРИБИРАТИ ВСЕ ЛИСТЯ

Щоб зелена маса не забирала живлення у майбутнього врожаю, її рекомендують вчасно видаляти. Але робити це потрібно не відразу, а поступово, починаючи з нижньої частини куща. Інакше рослини зазнають серйозного стресу, і станеться те саме, що й у першому випадку – плоди луснуть від надлишку вологи, яка більше не зможе розподілятися на листі.

НЕ ПЕРЕСТАЙТЕСЯ З ПІДЖИВЛЕННЯМ

Надлишок живлення також може призвести до стрибка росту та розтріскування плодів. Не перевищуйте дозування та не вносьте добрива частіше, ніж потрібно. І жодного азоту у другій половині літа!

Крім цього, деякі сорти з тонкою шкіркою, зазвичай розжевоплідні, самі по собі схильні до розтріскування, отже, доглядати за ними треба особливо ретельно.

Агрономи розповіли, коли потрібно копати картоплю, щоб вона добре зберігалася

чи на початку липня, але не менш важливим фактором є цвітіння.

Щоб визначити, коли викопувати молоді картоплі, від початку появи квіток відраховують 15 днів, але в деяких випадках знадобиться 3 тижні.

Пізні сорти збирають через 2,5-4 місяці після посадки, з другої половини серпня.

ЯК ВИКОПУВАТИ КАРТОПЛЮ

Викопувати потрібно в ясну та суху погоду. Висока вологість сприяє гниттю бульб. Перед збором за добу слід вирвати бур'яни та зрізати бадилля. Так буде легше збирати врожай.

Для збирання картоплі можна використовувати лопату або вила, викопуючи бульби і землю з глибини 15 см. Забирайте з ґрунту навіть дрібну картоплю, оскільки вона може вплинути на якість наступного врожаю.

ЯК ЗБЕРІГАТИ КАРТОПЛЮ

Молоду бульбу краще за першу використовувати для приготування страв. Пізня зберігається краще та довше.

Крім цього, слід враховувати погодні умови, захистивши врожай від сонця та вологи. Адже світло сприятиме проростанню картоплі, а волога – гниттю.

Джерело: Ukr.Media

14 серпня середа	15 серпня четвер	16 серпня п'ятниця	17 серпня субота	18 серпня неділя	19 серпня понеділок	20 серпня вівторок
+ 11° + 24°	+ 14° + 25°	+ 15° + 27°	+ 17° + 29°	+ 19° + 29°	+ 20° + 29°	+ 19° + 25°
744 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	737 ТИСК, ММ	739 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ

14 СЕРПНЯ 2024 РОКУ
СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІДЗНАЧИЛА
ЖИТЕЛЬКА СЕЛИЩА РОМАНІВ, ПРИВАТНА ПІДПРИЄМИЦЯ, ГАРНА ЖІНКА,
ЧУДОВА ЛЮДИНА, ВІРНА ПОДРУГА, ДОБРОВИЗЛИВА СУСІДКА
МАРУНИЧ ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА!

ШАНОВНА ТЕТЯНО ОЛЕКСАНДРІВНО,
З НАГОДИ ВАШОГО ЮВІЛЕЮ, СУСІДИ ПО ВУЛИЦІ
З РАДІСТЮ ШЛЮТЬ ВАМ СВОЄ ВІТАННЯ:

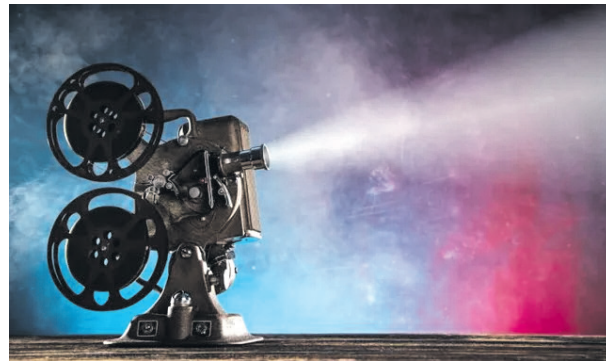
*ЗДОРОВ'Я МІЦНОГО НА ДОВГІ РОКИ,
 ЩИРО БАЖАЄМ ТОБІ ЗАЛЮБКИ
 ХАЙ ДОЛЯ ДАРУЄ ЩАСТЯ ДОВІКУ,
 ДОСТАТКУ І МИРУ У ДОМІ БЕЗ ЛІКУ.
 КАЛІНОЮ РАДІСТЬ В ДУШІ ХАЙ КВІТУЄ,
 СОПІЛКА ЛЮБОВІ ХАЙ СЕРЦЕ ХВИЛЮЄ,
 А РОСИ РАНКОВІ БЕЗМЕЖНО І ЩИРЕ,
 ЩОДЕННО ДАРУЮТЬ НАСНАГУ І СИЛУ!*

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ, СУСІДОНЬКО!

**З ПОВАГОЮ,
 РОДИНИ ТКАЧУКІВ, МАЗУР, ЧУМАЧЕНКІВ.**

Цікаві факти про кіно

• Режисер Алан Сміті (англ. Alan Smithee, Allen Smithee, Alan Smythee або Adam Smithee) – псевдонім, який використовується у випадках, коли режисер з тих чи інших причин відмовляється вказувати своє ім'я в титрах.

• Два роки розшукувала поліція предмети, вкрадені зі знімального майданчика телесеріалу «Зоряний шлях», і їй вдалося повернути лише третину викраденого. Попутно був знайдений костюм Бетмена, викрадений раніше зі студії Warner Brothers.

• У Північній Америці телефонні номери з префіксом в діапазоні від 555-0100 до 555-0199 спеціально відведені для вигаданого використання в телесеріалах, фільмах, комп'ютерних іграх та інших художніх творах.

• У багатьох американських фільмах і серіалах згадується Acme Corporation (A Company Making Everything) – фірма, яка робить все, що завгодно. Є 2GAT123 – вигаданий автомобільний номер, Channel 37 – вигадана телевізійна станція, Heisler Beer – вигадана марка пива, Hobbs End – вигадана місцевість, Морлі – вигадана марка сигарет, Oceanic Airlines – вигадана авіакомпанія...

• Найбільш популярна кінофраза всіх часів «I'll be back» з к/ф «Термінатор» 1984 року.

• Перші кінокартини іноді супроводжувалися дуже цікавими курйозами. Коли свій перший кінотеатр відкрили знамениті брати Ворнери, їм доводилося брати стільці для глядачів у похоронному бюро: вранці на них голосили родичі покійних, а ввечері публіка дивилася фільм.

• Найпопулярніший герой фільму – Шерлок Холмс (він був екранізований 200 разів).

• Найдорожчий фільм в історії кіно – це «Зоряні війни. Епізод 1»: на його зйомки було витрачено 115 млн доларів.

• У середньому дохід від продажу супутніх товарів фільму впрітьєро більше, ніж прибуток від кінопрокату.

• У 1939 році в Голлівуді випускали фільми, як гарячі пірижки. В середньому виходило по два нових фільми в день.

• Країна, в якій нині знімається найбільше фільмів, – це Індія. Не знаю, як вони це роблять, але

в Індії щороку знімається близько семисот п'ятдесяти художніх фільмів, тобто по 2 фільми в день.

• Виразність погляду Елізабет Тейлор пояснювалася не лише природною чарівністю, але також і рідкісною генетичною мутацією – у актриси був подвійний ряд вій.

• Для зйомки сцени фільму «Смугастий рейс», де моряки тягнуть з медпункту сплячого лева на ношах, потрібно було приспати лева Васю. Але той не хотів приймати снодійне ні просто так, ні з м'ясом. А оскільки був останній день зйомок, прийняли рішення старого і хворого лева застрелити і швидко зняти сцену, поки він не закочевів.

• Знак Голлівуду був створений у 1923 році, але зовсім не як позначення всесвітньої фабрики мрій. Це була просто реклама нових житлових кварталів Лос-Анджелеса, а напис був довшим: HOLLYWOODLAND. Передбачалося, що знак простоїть близько півтора року, проте завдяки бурхливому розвитку кіноіндустрії в Голлівуді його вирішили залишити.

• Кожна друга людина в світі бачила хоча б один фільм про Джеймса Бонда.

• Річард Гір у фільмі «Красуня» сам грає на піаніно. Ба більше, він сам вигадав той музичний уривок, який виконав.

• Ірландці є найбільш відданими шанувальниками кіно. Середньостатистичний житель Ірландії ходить в кінотеатр 4,2 рази в рік. У той час середній житель Євросоюзу відвідує кіно 1,9 рази на рік.

• Найбільш відома цитата з фільму «Зоряні війни» – «Хай буде з тобою сила» – по-англійськи звучить як «May the Force be with you». Цю фразу-каламбур можна зрозуміти і як «the 4th May be with you» («4 травня з тобою»). Саме тому день «Зоряних воєн» фанати цієї саги святкують 4 травня.

• У процесі зйомок фільму «Роккі 4» Сталлоне запропонував Дольфу Лундгрону, який виконував роль радянського боксера Івана Драго, битися по-справжньому, щоб сцена бою мала максимально правдоподібний вигляд. У підсумку після

одного з ударів Лундгрена Сталлоне відвезли до лікарні, де він відновлювався 8 днів.

• Після виходу у 1959 році фільму «У джазі тільки дівчата» його показ був заборонений в штаті Канзас. Причина – зайва відвертість сцени з Мерилін Монро, Тоні Куртисом, а також їхнє взаємне перевдягання.

• Після виходу у 1959 році фільму «У джазі тільки дівчата» його показ був заборонений в штаті Канзас. Причина – зайва відвертість сцени з Мерилін Монро, Тоні Куртисом, а також їхнє взаємне перевдягання.

• Поцілунок між Скарлет Йохансон і Біллом Мюрреем в кінці фільму «Труднощі перекладу» не був передбачений в сценарії – це була імпровізація.

• Під час величезної популярності Чарлі Чапліна по всій Америці влаштовувалися «Чаплінади» – конкурси на краще наслідування акторів. Сам Чаплін брав участь в одному з таких конкурсів в Сан-Франциско інкогніто, але не зумів перемогти.

• Костюм головного героя Робокіпа був настільки важким і теплим, що виконавець цієї ролі Пітер Уеллер втрачав по три фунти в день. У результаті навіть довелося встановити в костюмі кондиціонер.

• Костюм головного героя Робокіпа був настільки важким і теплим, що виконавець цієї ролі Пітер Уеллер втрачав по три фунти в день. У результаті навіть довелося встановити в костюмі кондиціонер.

Джерело: facti.info

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДИЇВ
 від ТОВ «Технічний лицей»

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хорашів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

Категорії, які можна відкрити
A1, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE

ПРОДАЄТЬСЯ
ТОРФОБРИКЕТ
 для опалення
Доставка
по домовленості
380673645617

БУДМАТЕРІАЛИ
 ДОШКА ПОЛА, БРУС
 ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС

Тел.: (097) 74-55-459
 (096) 909-34-59

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА
ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

КУПУЄМО ВРХ
 За кращими цінами

- СВИНІ, КНУРИ
- КОРОВИ, ТЕЛЯТА
- КОНІ, ЛОШАТА
- БИЧКИ
- ЛЕЖАКИ, ДОРІЗИ
- ТІЛЬНІ ТЕЛИЦІ
- ДІЙНІ КОРОВИ
- ПЕРЕХІДНІ ТЕЛЯТА

097-18-75-082
098-52-52-935 Михайло

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ
 Відділ реклами:
067 412-89-81

20.ua ДОВІДКА, СТВОРЕНА ЗА ВАШИМИ ВІДГУКАМИ

20
 ХВИЛИН
 at.20minut.ua

Газета є членом Всесвітньої газетної Асоціації

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП "Медіа Ресурс";
 адреса: 10014, м. Житомир,
 вул. Рильського, 9, каб. 407

Адреса редакції: м. Житомир,
 вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407

Тел.: (0412) 418-189

Директор:
 Олександр Васильківський,
 тел.: 0 (67) 510-50-75
 alex.vasylkovskiy@gmail.com

Головний редактор:
 Ольга Сідлецька,
 тел.: 0 (97) 470-60-17

Рекламний відділ:
 Людмила Павлюк
 тел.: 0 (67) 412-89-81

Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних матеріалів. Редакція може не поділяти думку авторів матеріалів. Передрук матеріалів видання повинен бути узгоджений з редакцією.

Віддруковано
в друкарні «ВІД І ДО»,
 м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
 Тел.: (050) 3763347.

Зам. наклад: 5000 прим.
Замовлення № 851

Частина тиражу розповсюджується безкоштовно.

9 786177 234110